

Skolverket

remiss.jamstaldhet@skolverket.se

Yttrande avseende förslag till ändring i läroplan vad gäller jämställdhet

Beslutet har fattats efter föredragning av forskaren/projektledaren Linda Ekström. Vid ärendets slutliga handläggning har även kansli-
chefen Eva Wallberg deltagit.

För Skolforskningsinstitutet

Camilo von Greiff
Direktör

Yttrande avseende förslag till ändring i läroplan vad gäller jämställdhet

Inledning och övergripande synpunkter

Utifrån betydelsen av jämställdhet i skolan är ambitionen att förtydliga skolans uppdrag att motverka traditionella könsmonster, att gestalta och förmedla värden som jämställdhet mellan kvinnor och män samt aktivt och medvetet främja deras lika rättigheter och möjligheter, högst lovvärt enligt Skolforskningsinstitutet. Ämnet ligger dock inte i centrum för Skolforskningsinstitutets verksamhet och vi har därför inte tagit ställning till förslaget i dess helhet. Skolforskningsinstitutet har ändå valt att svara på remissen för att lyfta ett par oklarheter, som riskerar att äventyra att målen med de föreslagna förändringarna realiserar. Främst rör dessa frågetecken huruvida de könsneutrala skrivningarna harmonierar med de jämställdhetspolitiska målen och övergripande krav från regeringen på könsspecifik statistik, samt huruvida könsneutrala skrivningar är verksamma verktyg i arbetet med att synliggöra de sätt som ojämställdhet mellan könen kan föreligga i skolans verksamhet.

Användandet av könsneutrala skrivningar

Utifrån önskemål från bl.a. elevorganisationer har man i förslagen till ändringar i läroplanerna ersatt skrivningar om pojkar och flickor med könsneutrala begrepp och formuleringar. Skolforskningsinstitutet håller med om att könsneutrala skrivningar kan vara viktiga i dokument som rör skolan, för att exempelvis inte osynliggöra icke-binära elever eller transpersoner. I relation till just frågor som rör jämställdhetsarbete anser vi dock att kategorier såsom pojkar och flickor har en funktion att fylla. I likhet med en av handledningarna från Nationella sekretariatet för genusforskning anser vi att just jämställdhetsarbete alltid bör arbeta med kön, men aldrig bara med kön. Nationella genussekretariatet skriver att "kön är en *given kategori i jämställdhetsarbete* samtidigt som vi vet att andra saker än kön spelar roll" (vår kursivering) (Nationella sekretariatet för genusforskning, SÅ GÖR DU: Jämställdhetsintegrering med intersektionellt perspektiv. En handledning för dig som arbetar med jämställdhetsintegrering på myndighet s. 13). Även om jämställdhetsarbetet alltså kan behöva breddas för att även inkludera ett fokus på hur exempelvis etnicitet eller sexualitet samspelar med kön, finns det risker med att bredda det så mycket att jämställdhetsarbetet ursprungliga fokus på kön suddas ut.

Utan fokus på betydelsen av kategorier såsom pojkar och flickor finns det alltså enligt Skolforskningsinstitutet en risk att man osynliggör det sätt som möjligheter och villkor i vissa situationer kan vara kopplade till just pojkar och manlighet i en specifik situation, eller att det är just gruppen flickor som lider av en viss typ av problematik i skolan.

Det blir även oklart i vilken utsträckning dessa skrivningar harmonierar med det tredje jämställdhetspolitiska målet om jämställd utbildning. Här kan man läsa att: "Kvinnor och män, flickor och pojkar ska ha samma möjligheter och villkor när det gäller utbildning, studieval och personlig utveckling." Skolforskningsinstitutet ser följaktligen en inkonsekvens mellan de jämställdhetspolitiska målens utpekande av pojkar och flickor och de föreslagna förändringarnas könsneutrala skrivningar, som i motsats till sitt syfte att tydliggöra styrningen av de verksammas arbete riskerar att leda till förvirring och dubbla styr-sig-naler.

